

Märjamaa valla elanike sõiduvajaduse uuring

Tellij: Märjamaa Vallavalitsus

Töö teostaja: OÜ Eesti Uuringukeskus

30.12.2016

SISUKORD

KOKKUVÕTE	3
METOODIKA	5
Valimi kirjeldus	5
Uuringu läbiviimise protsess.....	5
Andmetöötlus	6
TULEMUSED	7
1. Rahulolu bussiliiklusega.....	7
2. Tuleviku sõiduplaanid	10
Lisa 1	15

KOKKUVÕTE

- ✓ Bussiliiklusega nii Märjamaa-Tallinn-Märjamaa kui Märjamaa-Pärnu-Märjamaa liinil on pigem või täiesti rahulolematud üle 60% vastajatest. Sealjuures väljendati rahulolematust mõnevõrra enam Pärnu suuna puhul.
- ✓ Bussiliiklusega mõlemal liinil olid keskmisest oluliselt enam rahul 15-19-aastased ja õpilased/üliõpilased ning sagedamini rahulolematud naissoost, 20-64-aastased ja tööl käivad märjamaalased.
- ✓ Suurimate probleemidena toodi mõlemal sõidusuunal välja busside harv liikumine ning ebasobivate väljumis- ja kohale jõudmise aegadega sõiduplaan.
- ✓ Neljandiku vastajate hinnangul ei ühildu vallasisesed liinid kaugliinidega üldse Märjamaa-Pärnu-Märjamaa liinil ning ligi viiendiku hinnangul Märjamaa-Tallinn-Märjamaa liinil.
- ✓ Järgneva poole aasta jooksul plaanivad märjamaalased sõita oluliselt sagedamini Tallinna kui Pärnu suunal. Pea iga päev liigub Märjamaalt Tallinna ja tagasi pea kümnendik, mitu korda nädalas ligi viiendik ning mitu korda kuus üle 30% elanikest, samas kui Pärnu suunal edasi-tagasi sõitjaid on igapäevaselt vaid 2%, mitu korda nädalas 5% ning mitu korda kuus ligi 15%.
- ✓ Märjamaa-Tallinn-Märjamaa liinil plaanivad järgneva kuue kuu jooksul sõita keskmisest sagedamini 20-64-aastased ja töötavad Märjamaa elanikud ning harvemini 65-aastased ja vanemad ning pensionärid.
- ✓ Sõiduvahenditest eelistatakse kõigil sõidusuundadel ülekaalukalt autot, liinibussi kasuks langeb valik aga oluliselt sagedamini Tallinna kui Pärnu suunal liigeldes.
- ✓ Kõigil sõidusuundadel liiguvad mehed naistest sagedamini autoga ning naised meestest enam liinibussiga.
- ✓ Kui bussiliikluse tingimused vastaks sõitjate vajadustele, siis oleks pigem või kindlasti valmis sobivate tingimuste korral auto asemel liinibussiga sõitma 45% senistest autoga liiklejatest.
- ✓ Naiste hulgas on valmisolek autosõit sobivate tingimuste korral ühistranspordi vastu vahetada oluliselt suurem kui meeste seas.
- ✓ Tingimustest, mille puhul oldaks valmis sõitma liinibussiga, olid peamised soodsam pileti hind ning tihedamad bussigraafikud, mis tagaks õigeaks ajaks sihtpunkti jõudmise.
- ✓ Märjamaa elanikel on Märjamaa - Tallinn marsruudil kõige suurem sõita hommikustel kellaaegadel. Olemasolevale sõidugraafikule lisaks oleks vaja liini, mis jõuaks Märjamaalt Tallinnasse kell 9.00. Lisaks oleks vaja õhtust 17.00 Tallinnasse jõudvat ühistransporti.
- ✓ Tallinn - Märjamaa ühistranspordi liinil on sõiduvajadus suurem õhtuti. Olemasolevatele sõiduaegadele lisaks vajatakse igapäevaselt 17.00 Märjamaale jõudvat bussi. Puhkepäevadel oleks vaja bussiliini, mis jõuaks Märjamaale ajavahemikus 23.00 - 23.30.
- ✓ Märjamaa-Pärnu marsruudil sõitjad soovivad ühistransporti kasutada enam hommikustel

aegadel. Lisada tuleks hommikused bussiliinid kohale jõudmisega kell 09.00 ning 10.00, mis teenindaksid elanikke igapäevaselt.

- ✓ Pärnu-Märjamaa ühistranspordi liinil sõidetakse rohkem õhtuti. Märjamaale oleks elanikel vaja tööpäevadel saada ka kell 15.00 ning 16.00. Puhkepäevadel soovivad elanikud jõuda Märjamaale praegusest võimalusest hiljem - kell 22.00.

METOODIKA

Uuringu eesmärk

Uuringu eesmärgiks oli uurida Märjamaa elanike rahuolu Tallinn-Märjamaa-Pärnu (Tallinn-Märjamaa-Pärnu-Märjamaa-Tallinn) bussitranspordi- ja selle ühildumise kohta maakonna bussiliinidega Märjamaa vallas.

Valimi kirjeldus

Uuringu läbiviimisel järgiti kvootvalimit, mis oli esinduslik asumi soo ja vanuse lõikes. Uuringus osales kokku 400 Märjamaa valla elanikku, kes olid vähemalt 15-aastased. 40% vastajatest elasid Märjamaa alevis ja ülejäänud väiksemates asulates.

Vastajate jaotus sotsiaaldemograafiliste tunnuste lõikes oli järgnev:

- ✓ mehi 50%, naisi 50%;
- ✓ vanus: 15-19-aastased 5%, 20-64-aastased 70% ja vanemad 25%.
- ✓ tegevusala: õpilane/üliõpilane 8%, töötaja 59%, pensionär 27%, tötu/kodune/muu 6%.

Uuringu läbiviimise protsess

Uuringu läbiviimisel võeti aluseks ankeet, mis koostati lähtuvalt uuringu eesmärgist koostöös Tellijaga. Küsitluses kasutati valikvastustega kinniseid küsimusi koos täiendava kommenteerimise võimalusega.

Uuring viidi läbi ajavahemikul 18.11-05.12.2016. Vastuseid koguti kolmel eri viisil: uuringu reklaampostriil olev uuringulink Märjamaa valla kodulehel, nädalalahes ja avalikes kohtades (28% vastustest), veebipaneel (19% vastajatest), telefoniintervjuud (54% vastustest).

Küsitlus viidi läbi eesti keeles. Enne andmete analüüsimist viidi läbi kvaliteedikontroll.

Andmetöötlus

Küsitlustulemuste töötlemiseks kasutati andmetöötluspakette *MS Excel* ja *SPSS*. Joonistel jm toodud andmed on ümardatud arvutiprogrammi poolt ja seetõttu võib ridade või veergude summa moodustada kohati 99% või 101%.

Statistilist olulisust mõõdeti Hii-ruut testidega. Tulemuste osas on taustatunnuste (sugu, vanus, tegevusala) väljatoodud vaid need jaotused, mis osutusid statistiliselt olulisteks ning mida saab seega laiendada ka üldkogumile.

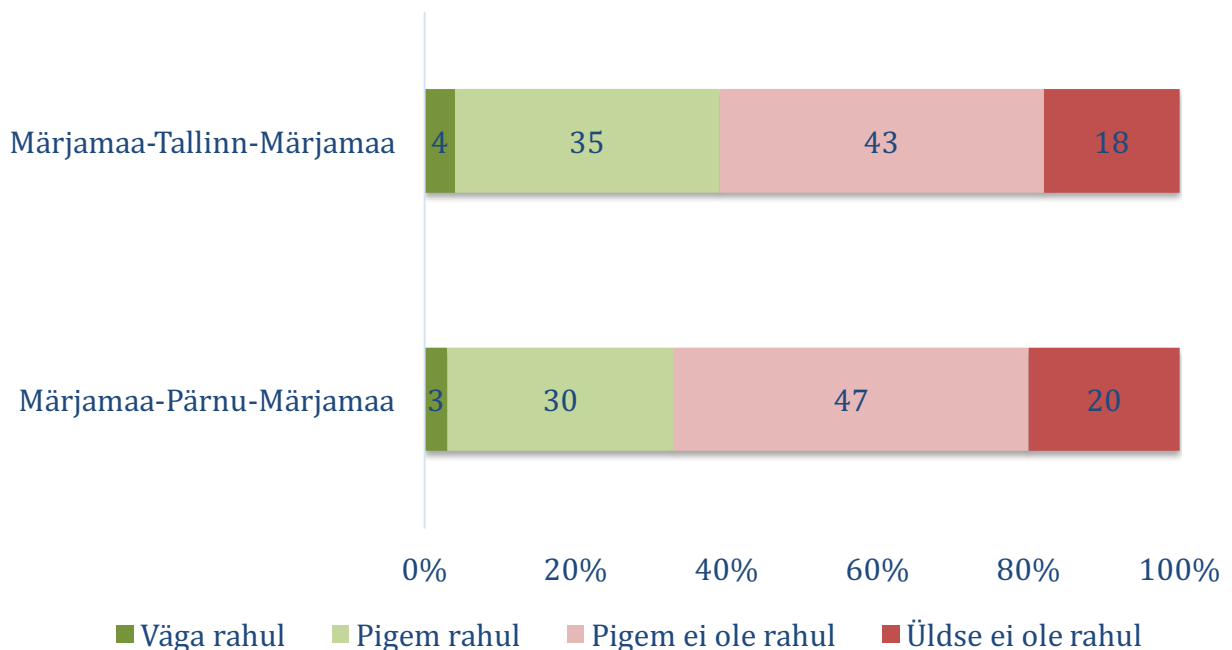
TULEMUSED

1. Rahulolu bussiliiklusega

Vastajatelt uuriti, kuidas nad rahul Märjamaa-Tallinn-Märjamaa ja Märjamaa-Pärnu-Märjamaa liinide bussiliiklusega.

Märjamaa-Tallinn-Märjamaa liini puhul ei osanud antud küsimusele hinnangut anda 28% ja Märjamaa-Pärnu-Märjamaa liini osas pea pooled (48%) vastajad.

Jättes kõrvale vastajad, kes ei osanud antud teemadel seisukohta kujundada ning vaadates vaid teemaga kursisolijate hinnangute jaotust, ilmnes, et mõlema liini puhul on üle 60% vastajatest rahulolematud (Joonis 1). Sealjuures väljendati rahulolematust mõnevõrra enam Pärnu suuna puhul, kus täiesti rahulolematuid oli viiendik ning pigem rahulolematud olid pea pooled vastajad. Bussiliiklusega täiesti rahulolevaid elanikke oli samas mõlemal liinil alla 5%, pigem rahul oli veidi üle kolmandiku Tallinna ning veidi vähem Pärnu liinile hinnangu andnutest.

Joonis 1. Rahulolu bussiliiklusega Märjamaa-Tallinn-Märjamaa ja Märjamaa-Pärnu-Märjamaa liinil (%; N=288 (Tallinn); 210 (Pärnu)).

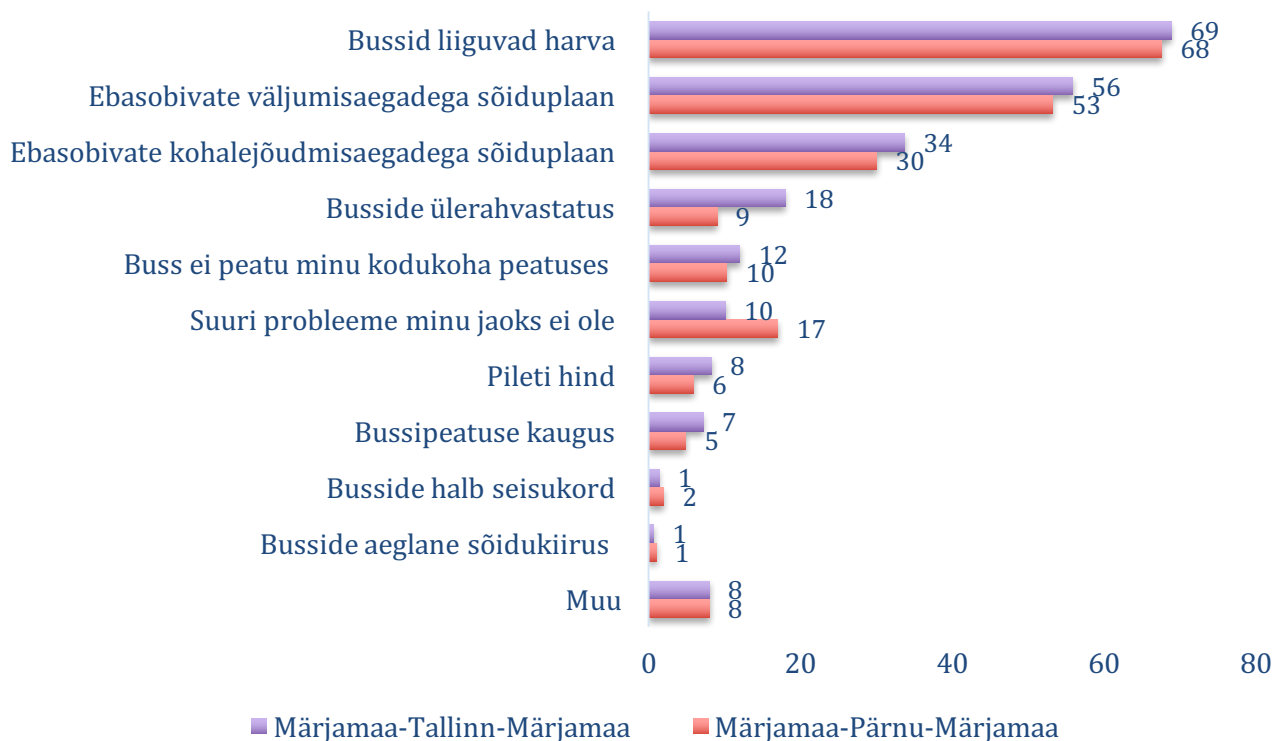
Bussiliiklusega mõlemal liinil olid keskmisest oluliselt enam rahul 15-19-aastased ja õpilased/üliõpilased ning sagedamini rahulolematud naissoost, 20-64-aastased ja tööl käivad

märjamaalased. Bussiliiklusele hinnangut anda ei osanud aga sagedamini mehed ning 65-aastased ja vanemad elanikud.

Märjamaa valla ühistranspordiga kursis olevad vastajaid tõid välja, millised on nende jaoks suurimad probleemid (kuni 3) Märjamaa-Tallinn-Märjamaa ja Märjamaa-Pärnu-Märjamaa sõidusuunal.

Suurima probleemina toodi mõlemal sõidusuunal välja busside harv liikumine, millele järgnes ebasobivate väljumis- ja kohalejõudmisaegadega sõiduplaan (Joonis 2).

Pea kõiki probleeme mainiti sagedamini Tallinna sõidusuunal, sealjuures oli suurim erinevus Pärnu suunaga busside ülerahvastatuse osas. Pärnu suunal toodi samas Tallinnaga võrreldes sagedamini välja, et suuri probleeme ühistranspordiga ei esine.

Joonis 2. Suurimad probleemid ühistranspordis Märjamaa-Tallinn-Märjamaa ja Märjamaa-Pärnu-Märjamaa suunal (%; N=276 (Tallinn); 203 (Pärnu)).

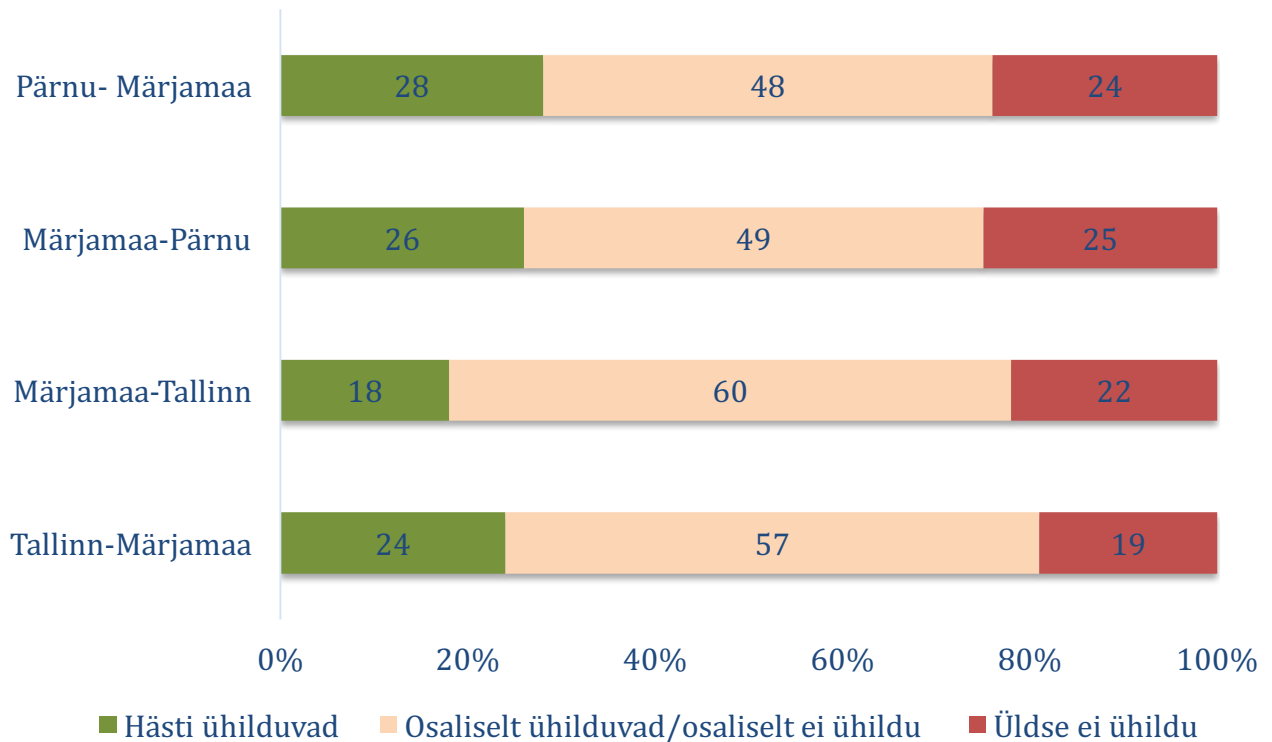
Muude probleemide all toodi muu hulgas välja, et buss ei ole tulnud plaani järgsel ajal (kahtlus, et sõitis varem ära), buss on sõitnud peatusest mööda, kuigi inimesed ootavad, puudub õpilassoodustus, buss ei peatu sobivas peatuses (nt töökoht), kiirliine on vähe, istudes on vähe ruumi ning kunagi pole kindel, kas saab bussi peale või mitte.

Lisaks suurimate ühistranspordi valdkonna probleemide väljatoomisele hindasid märjamaalased ka seda, kui võrd ühilduvad nende hinnangul mõlemal uuritud sõidunuunal vallasisesed liinid kaugliinidega.

Vallasiseste liinide ühildumist kaugliinidega ei osanud hinnata Tallinna suuna puhul veidi üle 60% ning Pärnu suuna puhul $\frac{3}{4}$ vastajatest.

Kõige sagedamini leidsid vastajad nii Tallinna kui Pärnu sõidusuuna osas, et vallasisesed liinid ühilduvad kaugliinidega vaid osaliselt (Joonis 3).

Joonis 3. Hinnangud vallasiseste liinide ühildumisele kaugliinidega Märjamaa-Tallinn-Märjamaa ja Märjamaa-Pärnu-Märjamaa suunal (%; N=131 (Tallinn); 83 (Pärnu)).

Kui Märjamaa-Pärnu-Märjamaa liini puhul pidas mõlemal sõidusuunal liine nii hästi ühilduvaks kui üldse mitte ühilduvaks ligi neljandik antud teemaga kursis olevatest vastajatest, siis vallasiseste liinide ühilduvust kaugliinidega peeti mõnevõrra paremaks liigeldes Tallinn-Märjamaa kui Märjamaa-Tallinn suunal.

Märjamaa-Tallinn-Märjamaa liinil olid vallasiseste liinide kaugliinidega ühildumise suhtes kõige positiivsemalt meelestatud noored (15-19-aastased, õpilased/üliõpilased) ning kõige kriitilisemad 20-64-aastased, tööl käivad inimesed.

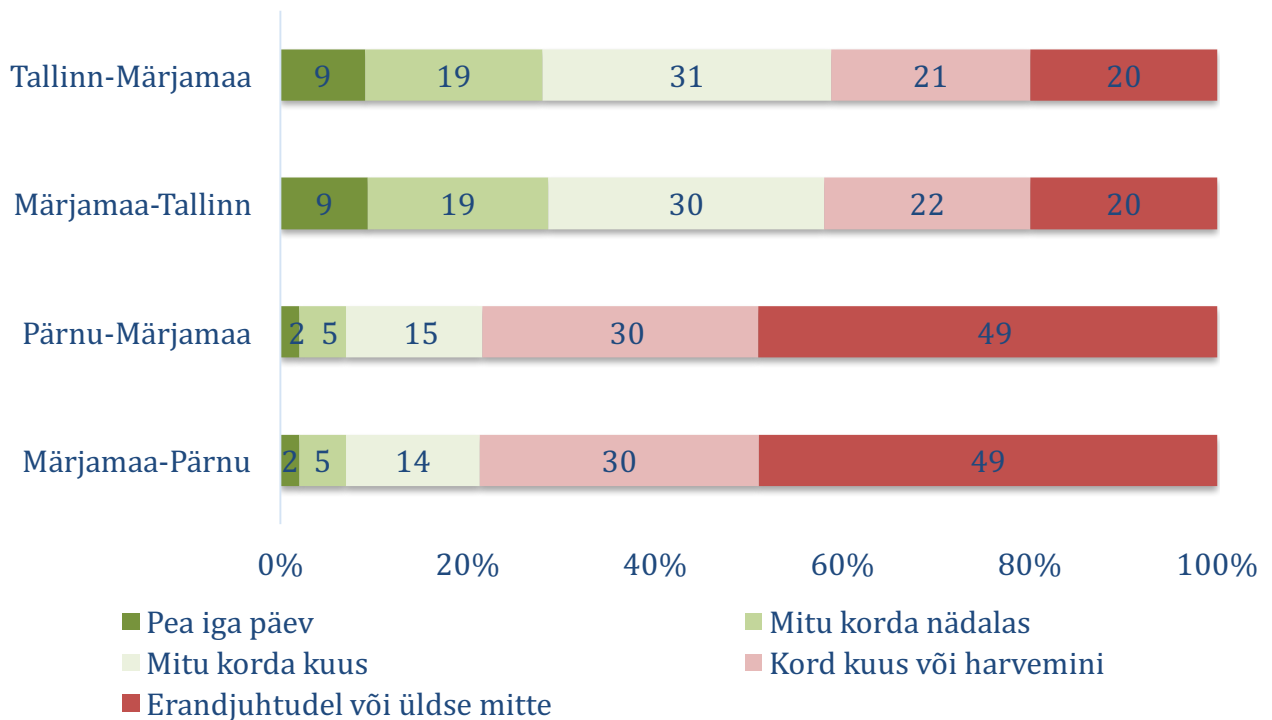
Märjamaa-Pärnu suunal oli liinide ühildumise osas veidi positiivsemad meesterahvad, samas kui muude sotsiaalsete gruppide lõikes Märjamaa-Pärnu-Märjamaa liinil erisusi ei esinenud.

Liinide mitteühildumise põhjendusena toodi kõigil liinidel enim välja, et kellaajad ei sobi, bussid sõidavad harva ja ooteaeg on liiga pikk.

2. Tuleviku sõiduplaanid

Tuleviku sõiduplaanide koha pealt küsiti kõigilt vastajatelt, kui tihti nad plaanivad järgmise kuue kuu jooksul sõita Märjamaa-Tallinn-Märjamaa ja Märjamaa-Pärnu-Märjamaa sõidusuundadel.

Järgneva poole aasta jooksul plaanivad märjamaalased sõita oluliselt sagedamini Tallinna kui Pärnu suunal – pea iga päev liigub Märjamaalt Tallinna ja tagasi pea kümnendik, mitu korda nädalas ligi viiendik ning mitu korda kuus üle 30% elanikest, samas kui Pärnu suunal edasi-tagasi sõitjaid on igapäevaselt vaid 2%, mitu korda nädalas 5% ning mitu korda kuus ligi 15% (Joonis 4)

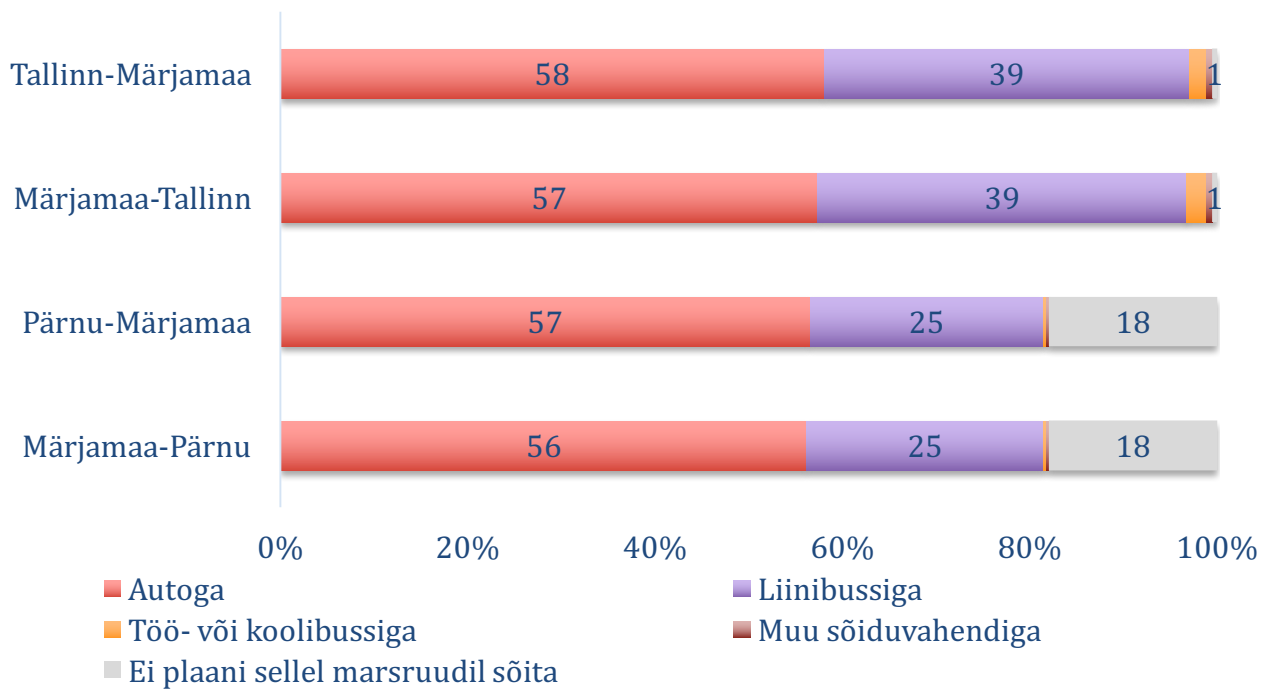
Joonis 4. Plaanimatav sõitmise sagedus Märjamaa-Tallinn-Märjamaa ja Märjamaa-Pärnu-Märjamaa liinil järgneva 6 kuu jooksul (%; N=400).

Märjamaa-Tallinn-Märjamaa liinil plaanivad järgneva kuue kuu jooksul sõita keskmisest sagedamini 20-64-aastased ja töötavad Märjamaa elanikud ning harvemini 65-aastased ja vanemad ning pensionärid. Meeste seas oli naistega võrreldes enam nii igapäevaseid kui vaid erandjuhtudel antud liinil sõitjaid.

Märjamaa-Pärnu-Märjamaa liinil samas erinevate sihtrühmade vahel järgneva kuue kuu sõiduplaanide osas olulisi erisusi ei esinenud.

Sõiduvahenditest eelistatakse kõigil sõidusuundadel ülekaalukalt autot (56-58%), liinibussi kasuks langeb valik aga oluliselt sagedamini Tallinna kui Pärnu suunal liigeldes (Joonis 5).

Kõigil sõidusuundadel liiguvad mehed naistest sagedamini autoga ning naised jällegi meestest enam liinibussiga.

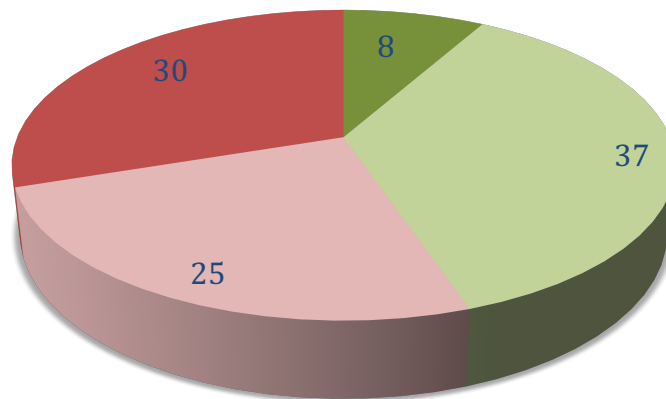
Joonis 5. Plaanitav peamine sõiduvahend Märjamaa-Tallinn-Märjamaa ja Märjamaa-Pärnu-Märjamaa liinil järgneva 6 kuu jooksul (%; N=333).

Autoga liiklemist eelistanutelt küsiti, kuivõrd oleksid nad nõus vahetama autosõidu ühistranspordi vastu, kui kaugliinide bussiliikluse tingimusi muudetakse vastavalt sõitjate vajadustele.

Vastavate muudatuste korral oleks kindlasti nõus autole ühistransporti eelistama alla kümnendiku vastajatest, samas kui 30% soovib igal juhul sõita autoga ega soovi kasutada ühistransporti.

Kui bussiliikluse tingimused vastaks sõitjate vajadustele, siis pigem sooviks ühistranspordiga sõita 37% seni peamiselt autoga liigelnutest. Seega on pigem või kindlasti valmis sobivate tingimuste korral auto asemel liinibussiga sõitma kokku 45% senistest autoga liiklejatest.

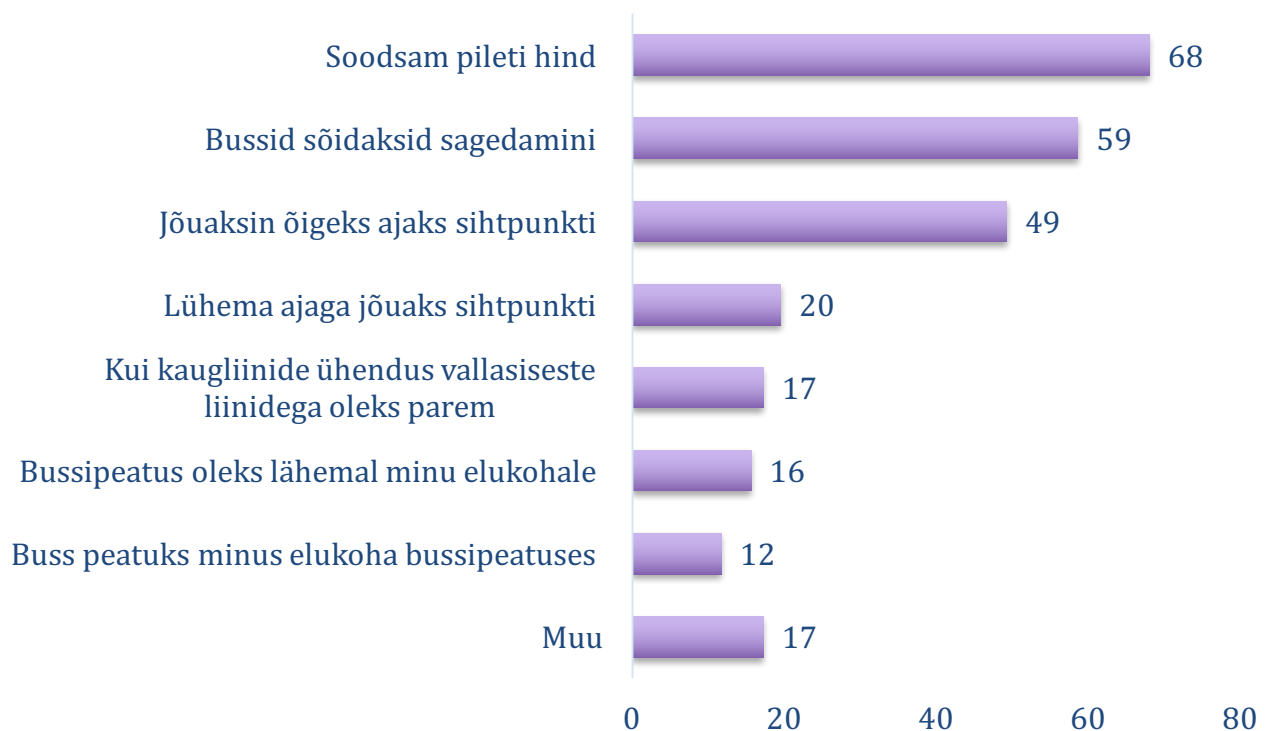
Naiste hulgas on valmisolek autosõit sobivate tingimuste korral ühistranspordi vastu vahetada oluliselt suurem kui meeste seas.

- Kindlasti vahetaksin
- Pigem vahetaksin
- Pigem ei vahetaks
- Kindlasti ei vahetaks

Joonis 6. Valmisolek vahetada autosõit ühistranspordi vastu, kui kaugliinide bussiliikluse tingimusi muudetakse vastavalt sõitjate vajadustele (%; N=183).

Tingimustest, mille puhul oldaks valmis sõitma liinibussiga, olid peamised soodsam pileti hind ning tihedamad bussigraafikud, mis tagaks õigeaegsaks ajaks sihtpunkti jõudmise (Joonis 6).

Joonis 6. Mis tingimustel ollakse valmis sõitma liinibussiga (%; N=128).

Muude tingimuste all mainiti valmisolekut sõita liinibussiga auto katkimineku, üksinda sõitmise ja tasuta pileti korral ning kui kellaajad ja väljumiskohad oleks sobivamad.

Järgneval kuuel kuul liinibussiga sõita plaanivatelt Märjamaa elanikelt uuriti täpsustavalt, millistel marsruutidel, kellaegadel ja nädalapäevadel on neil vaja sõita sõidusuunal Märjamaa-Tallinn-Märjamaa ja/või Märjamaa-Pärnu-Märjamaa, milline on sõidu algus- ja sihtkoht, kohale jõudmise kellaeg, nädalapäev ning sõidu eesmärk.

Järgnevalt on esitatud tulemused sõidusuundade kaupa.

Märjamaa – Tallinn

Kõige rohkem sõidavad Märjamaa elanikud igapäevaselt Märjamaa-Tallinn liinil, millele järgneb ühistranspordi kasutamine ainult tööpäevadel ning puhkepäevadel. Sõidu eesmärgiks on Märjamaa - Tallinn marsruudil peamiselt vaba aja veetmine.

Märjamaa elanikel on Märjamaa-Tallinn marsruudil kõige rohkem vaja sõita hommikustel kellaegadel. Igapäevaselt ja tööpäeviti on vaja sihtpunkti jõuda kõige sagedamini kell 09.00 ja 08.00, millele järgneb õhtune aeg 17.00. Puhkepäevadel on Märjamaa elanikel vaja Tallinnasse jõuda enim kell 10.00, millele järgneb kellaeg 9.00.

Praegu toimiv ühistransport sõidab Märjamaalt Tallinnasse hommikuti kohalejõudmisega kell 07.55 ja 09.50. Õhtul jõuavad elanikud Tallinna kell 15.30 ja puhkepäevadel 17.30. Igapäevaselt saab Märjamaalt Tallinnasse ka 19.50.

Uuringuandmete tuginedes oleks hommikul vaja juurde kell 9.00 Tallinnasse saabumisega bussliini ning kell 17.30 saabumisega bussile eelistataks Märjamaa elanikud kellaega 17.00.

Tallinn – Märjamaa

Sarnaselt Märjamaa–Tallinn liinile sõidetakse igapäevaselt Tallinn-Märjamaa liinil. Ühistransporti kasutatakse Tallinn–Märjamaa marsruudil ka ainult tööpäevadel ning puhkepäevadel. Tallinnast Märjamaale on kõige rohkem vaja sõita õhtustel aegadel. Igapäevaselt ja tööpäevadel on vaja Märjamaal olla enim 18.00 ning 17.00. Puhkepäevadel 23.00, 23.30 ning 18.00.

Tallinnast Märjamaale saab hetkel õhtuti kell 17.05 puhkepäeviti ja reedeti, 18.10, 20.10 ja 22.05.

Seega 18.00 Märjamaale jõudev transport on vajadusepõhiselt olemas, juurde oleks igapäevaselt vaja ka 17.00 saabuvad bussiliini. Puhkepäevadel oleks aga vaja ühistransporti, mis sõidaks hiljem - ajavahemikus 23.00 - 23.30.

Vahepeatusi soovitakse Märjamaa-Tallinn-Märjamaa liinil enim Orgital, Vaimõisas ja Pääskülas.

Märjamaa – Pärnu

Sõiduvajadus on suur ka Märjamaa – Pärnu marsruudil. Märjamaa-Pärnu liinil on vaja sõita kõige enam igapäevaselt, millele järgneb ainult puhkepäevadel ühistranspordi kasutamine ning tööpäevadel sõitmine. Peamiseks eesmärgiks on Märjamaa-Pärnu liinil sõitmise puhul vaba aja veetmine, millele järgneb teenuste kasutamine.

Kõige rohkem on vajadus Pärnusse jõuda igapäevaselt kell 09.00, puhkepäevadel kell 10.00 ning tööpäevadel taas kell 09.00.

Ühistranspordiga saab Märjamaalt Pärnusse hetkel toimiva ühistranspordiga hommikuti kell 10.45.

Seega lisada tuleks hommikused bussiliinid kohalejõudmise ajaga 09.00 ning 10.00, mis teenindaksid elanikke igapäevaselt.

Pärnu - Märjamaa

Pärnu - Märjamaa marsruudil sõidetakse enim puhkepäevadel. Kõige sagedasemaks reisi eesmärgiks on Pärnu-Märjamaa marsruudil sõitjatel teenuste kasutamine.

Pärnust Märjamaale on vaja elanikel jõuda igapäevaselt kell 18.00, puhkepäevadel 22.00 ja 18.00 ning tööpäevadel kell 15.00 ja 16.00.

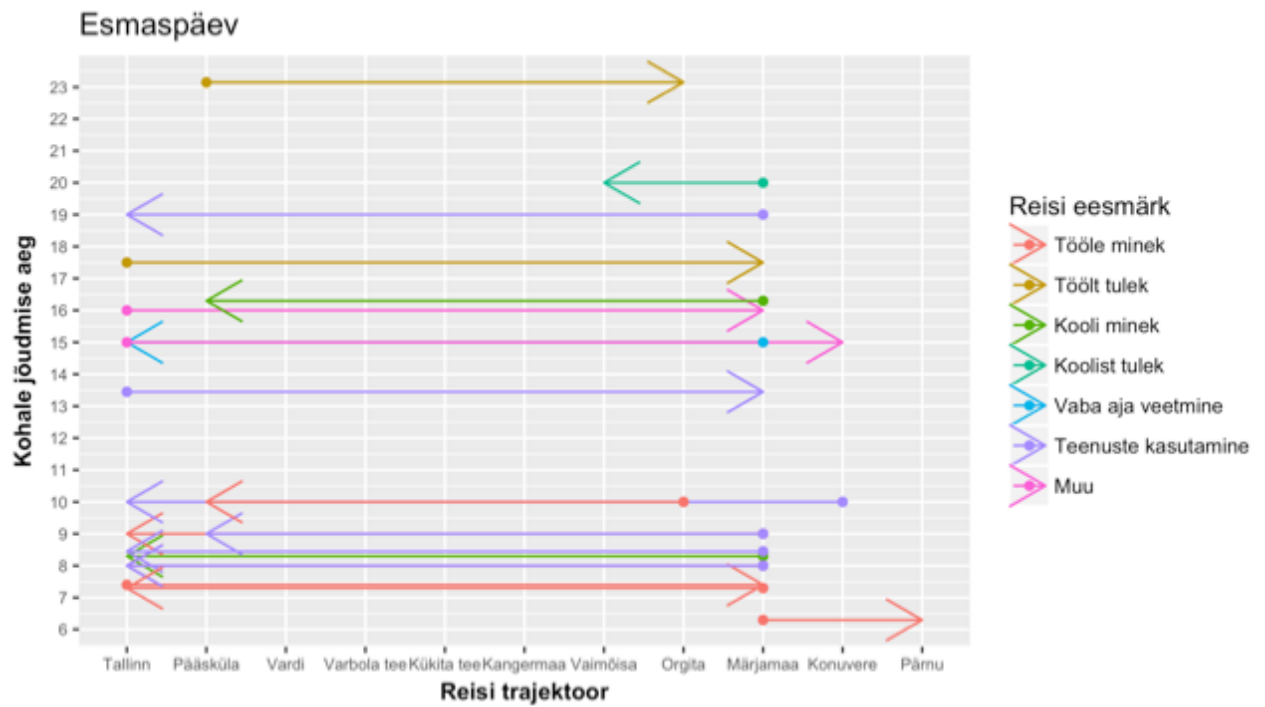
Pärnust Märjamaale on sõiduvajadus tihedam õhtu poole. Ühistranspordiga jõuab hetkel Märjamaale kell 13.42, 18.45 puhkepäevadel ja reedel 21:10.

Elanike sõiduvajadust arvesse võttes tuleks lisada liine ajavahemikku 13.45-18.45, vastavalt kell 15.00, 16.00 tööpäevadel ning igapäevaselt 18.00. Puhkepäevadel soovivad elanikud Märjamaale jõuda hiljem kui 21.10, vajadus on ka kell 22.00 liini järele.

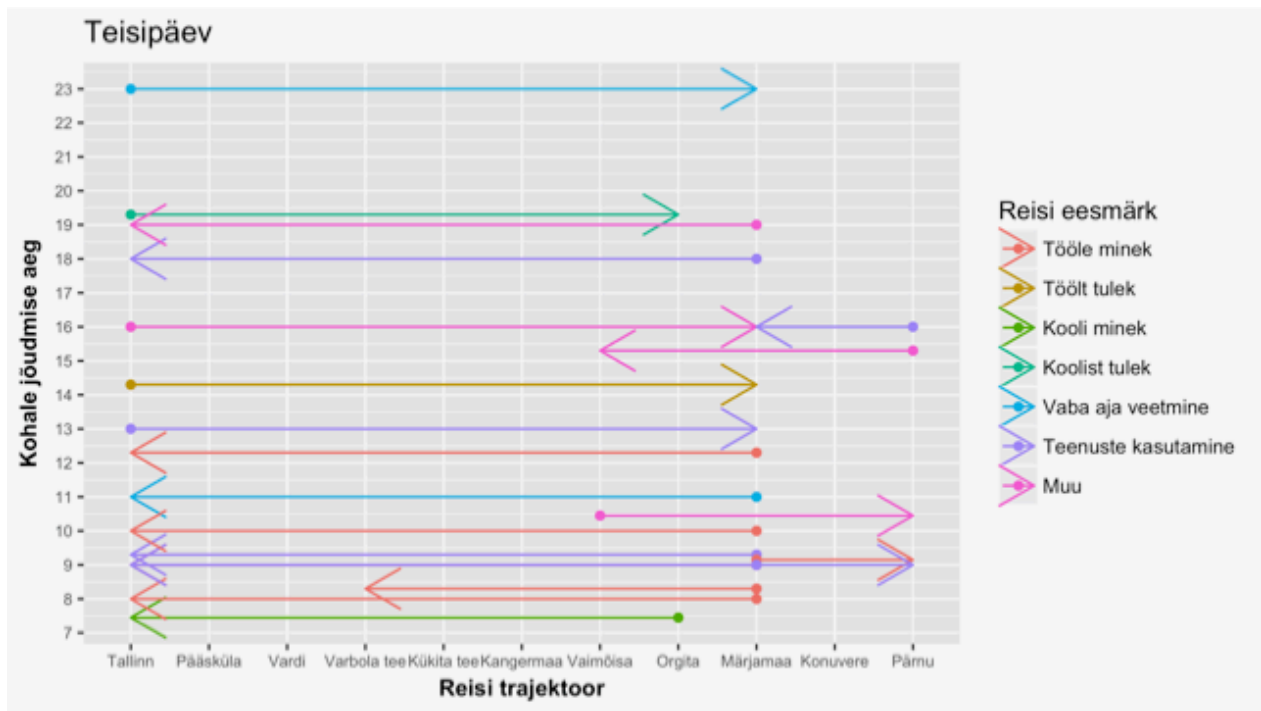
Märjamaalt Pärnusse ja tagasi suunduvatel bussiliinidel soovitakse enim peatust ka Vaimõisas.

Lisa 1

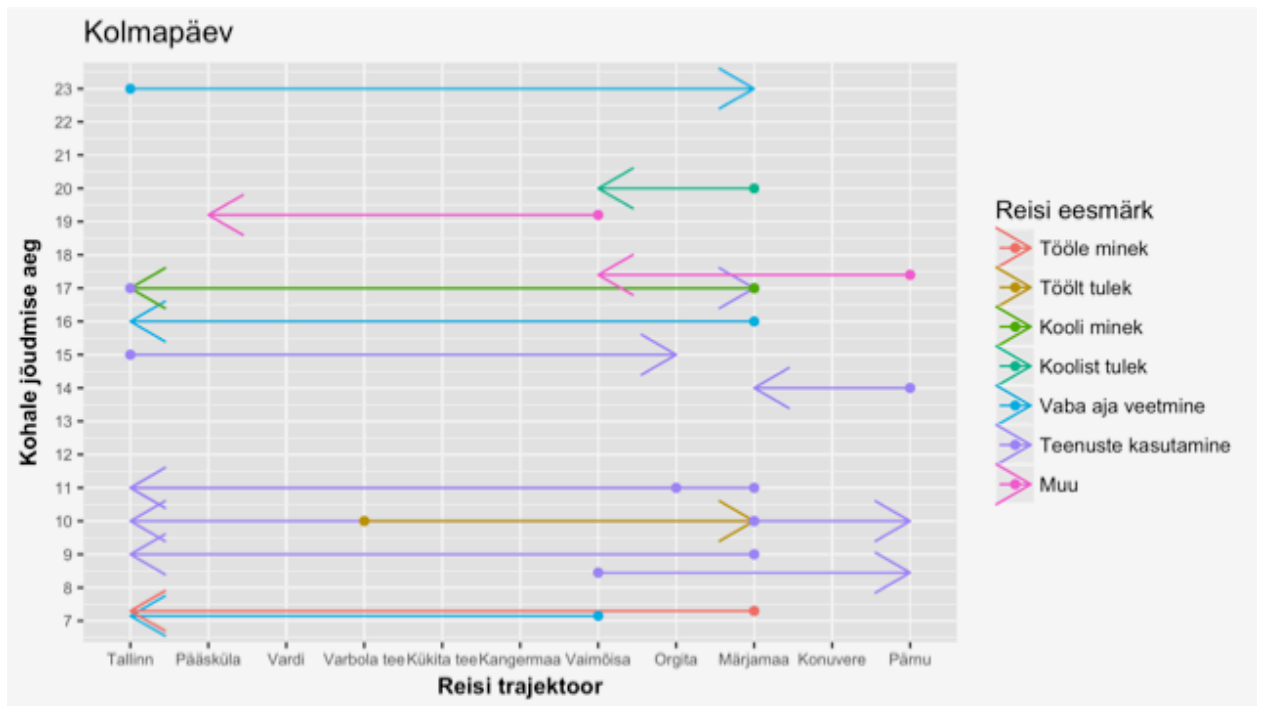
Lisas 1 on toodud erinevate nädalapäevade kaupa välja sõidud alguspunktist sihtpunkti kohale jõudmise aja ja eesmärgi lõikes.

Joonis 1. Esmaspäevased sõidud alguspunktist sihtpunkti kohale jõudmise aja ja eesmärgi lõikes.

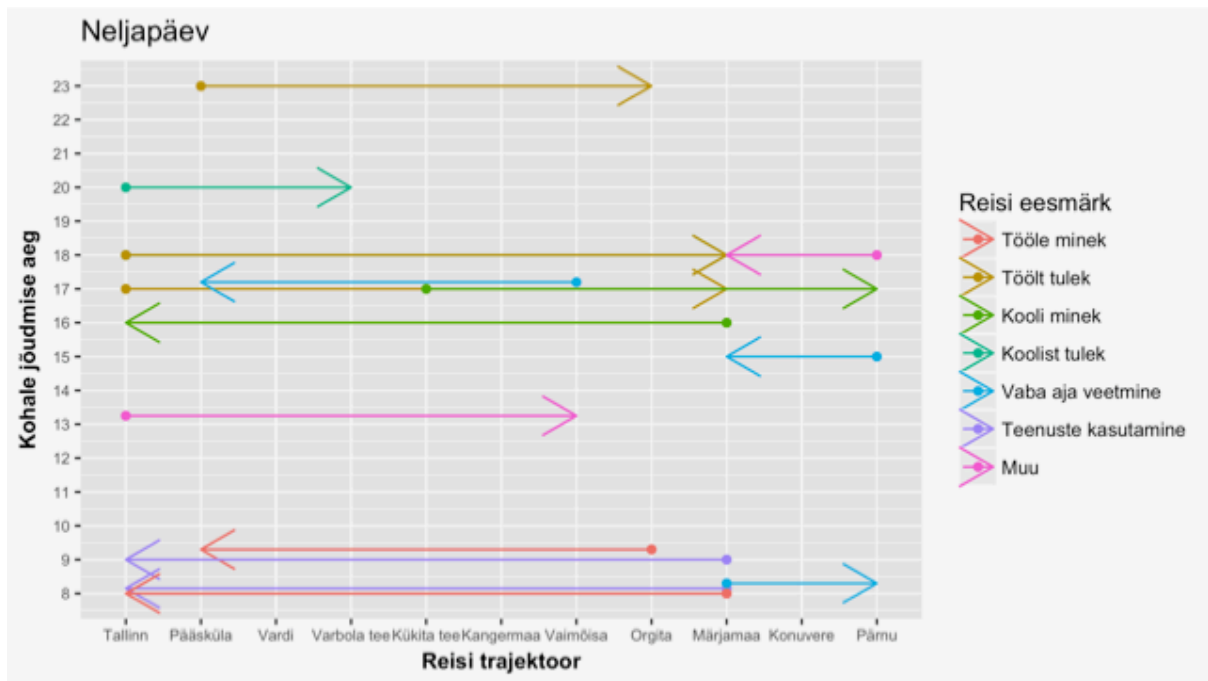

Joonis 2. Teisipäevased sõidud alguspunktist sihtpunkti kohale jõudmise aja ja eesmärgi lõikes.

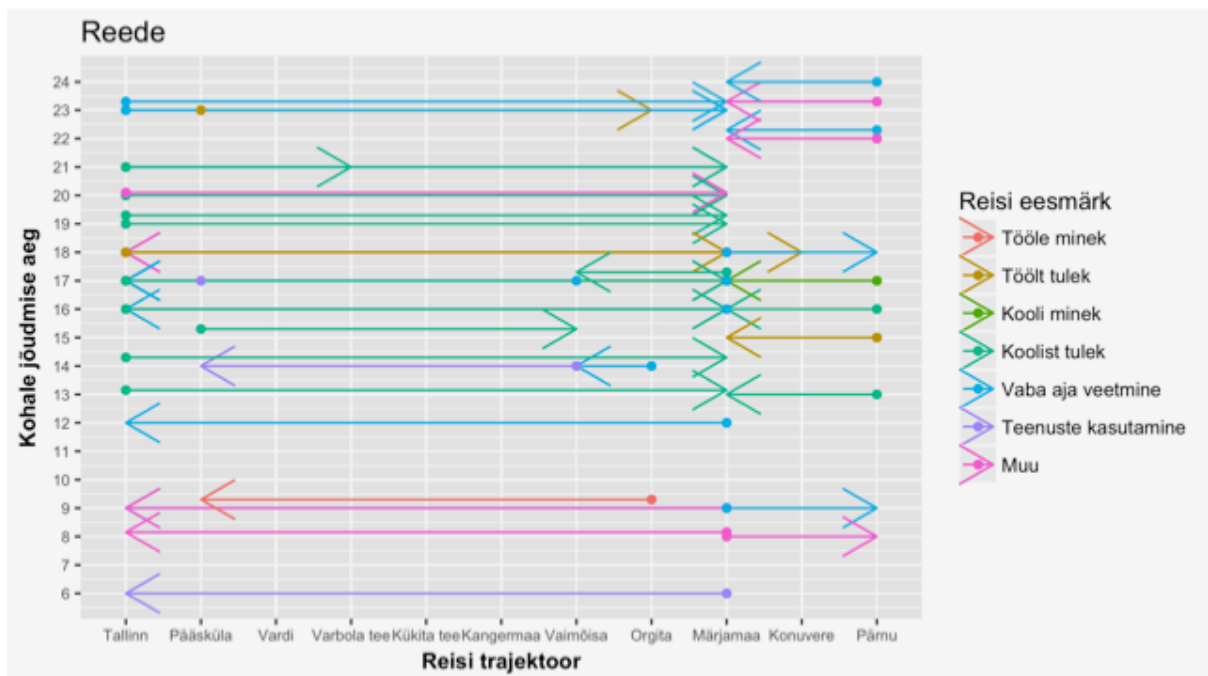

Joonis 3. Kolmapäevased sõidud alguspunktist sihtpunkti kohale jõudmise aja ja eesmärgi lõikes.

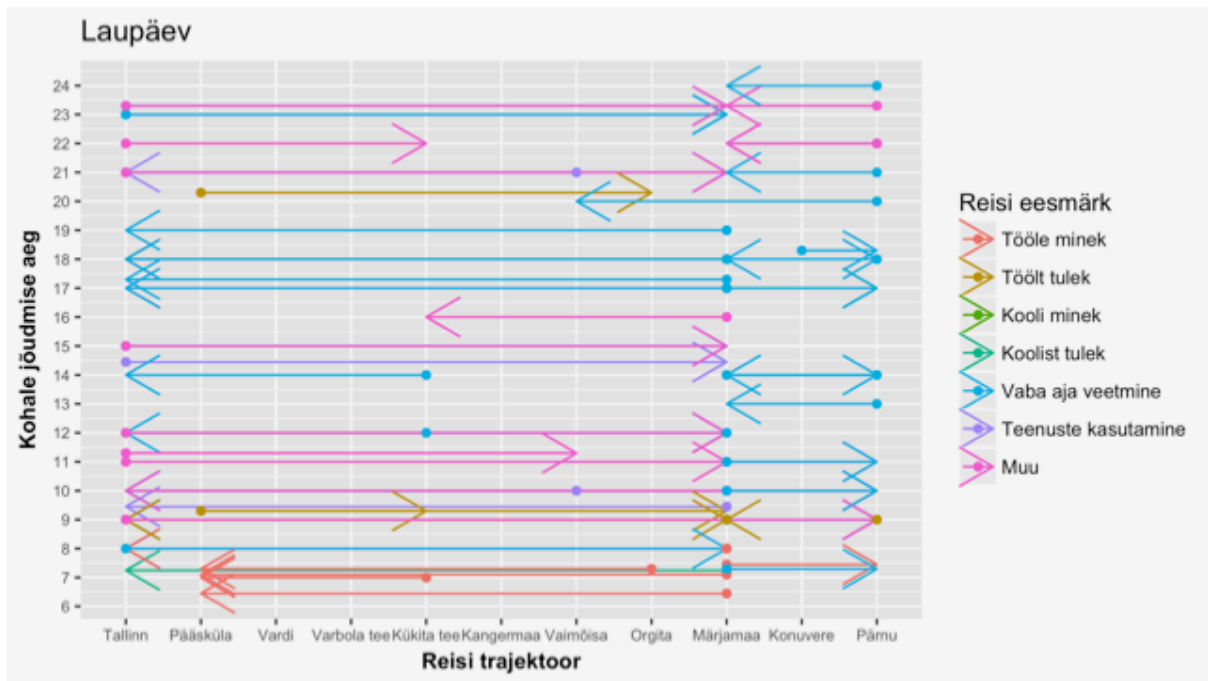

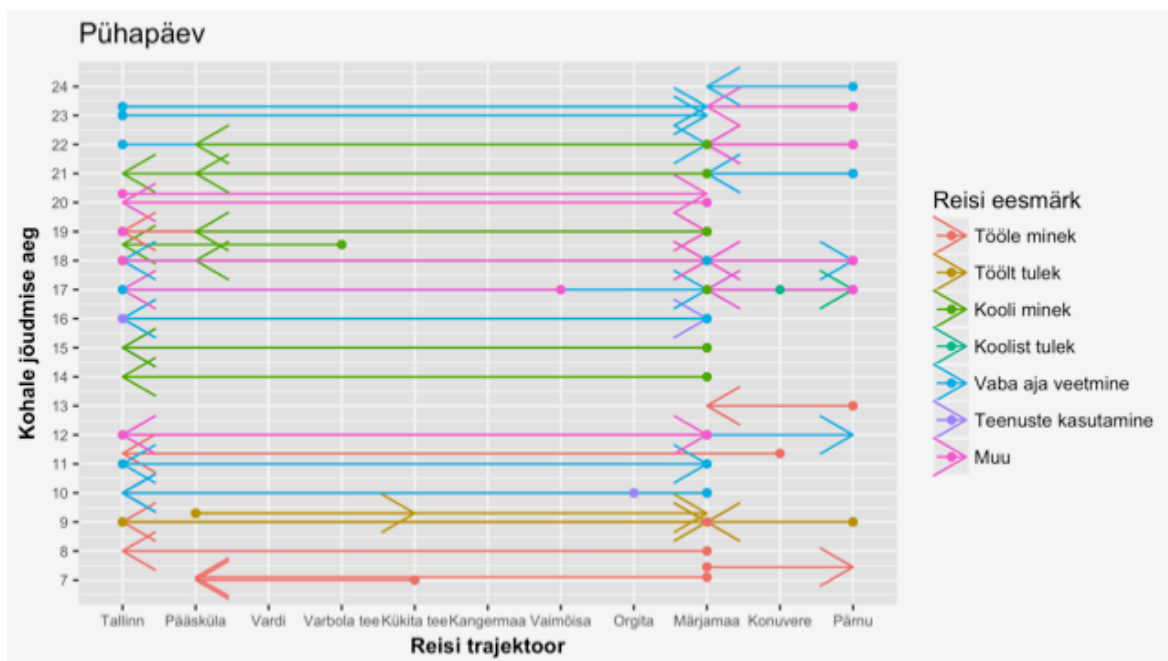
Joonis 4. Neljapäevased sõidud alguspunktist sihtpunkti kohale jõudmise aja ja eesmärgi lõikes.

Joonis 5. Reedesed sõidud alguspunktist sihtpunkti kohale jõudmise aja ja eesmärgi lõikes.

Joonis 6. Laupäevased sõidud alguspunktist sihtpunkti kohale jõudmise aja ja eesmärgi lõikes.

Joonis 7. Pühapäevased sõidud alguspunktist sihtpunkti kohale jõudmise aja ja eesmärgi lõikes.